

35 Finansiella tjänster

35.1 Allmänt

Inom den finansiella sektorn (finansmarknaden) verkar banker och andra kreditinstitut, värdepappersbolag och fondbolag, börser, auktoriserade marknadsplatser och clearingorganisationer samt försäkringsbolag, försäkringsmäklare och understödsföreningar.

Undantag för finansiella tjänster finns i 3 kap. 9 och 10 §§ ML, vilka motsvaras av artikel 13 B a och d i sjätte direktivet.

35.2 Undantag för bank- och finansieringstjänster samt värdepappershandel

Av 3 kap. 9 § 1 st. ML framgår att omsättning av bank- och finansieringstjänster samt sådan omsättning som utgör värdepappershandel och därmed jämförlig verksamhet är undantagen från skatteplikt. Detta gäller bank- och kreditföretag, värdepappersbolag samt även andra typer av företag som tillhandahåller tjänster av nämnda slag. Med bank- och finansieringstjänster avses inte notariatverksamhet, inkassotjänster, administrativa tjänster avseende factoring eller uthyrning av förvaringsutrymmen, (3 kap. 9 § 2 st. ML).

Enligt 10 kap. 11 § 2 st. och 12 § jämfört med 5 kap. 7 § 2 st. 6 och 3 st. 1 och 2 p. ML föreligger vid sådan omsättning som avses i 3 kap. 9 § utom 3 st. 2 p. ML, förvaltning av investeringsfonder enligt lagen (2004:46) om investeringsfonder rätt till återbetalning av ingående moms. Detta gäller dock endast under förutsättning att tjänsten har direkt samband med varor som exporteras till ett land som inte är medlem i EG eller att den som förvärvar varan eller tjänsten är någon utanför EG.

35.2.1 Bank- och finansieringstjänster

Bank- och finansieringstjänster

Undantaget omfattar bl.a. räntor samt sådana avgifter och provisioner inom bank- och finansieringsföretagens kontorsrörelse som har samband med in- och utlåning, betalningsförmedling, kreditförmedling, kreditgarantier och handel med valutor.

Exempel på vad som omfattas av skattefrihet är avgifter för

- kontoutdrag och saldouppgifter,
- gireringar och överföringsuppdrag,
- uppläggningsavgifter av krediter.

Upplåning och utlåning

SRN har i ett förhandsbesked 1997-12-16 ansett att den i ansökningshandlingarna framgick att sökandebolaget upptog lån från allmänheten mot s.k. vinstandelsbevis och i sin tur lånade ut huvuddelen av de upplånade medlen till sitt utländska moderbolag.

Betalningsförmedling – drift- och utveckling av datasystem m.m.

Ett företag svarade för drift och utveckling av datasystem för en bank. Företaget hanterade dessutom system för betalningsförmedling och clearing för banken. Även bankens datasystem för internredovisning hanterades av företaget. RR ansåg att företaget tillhandahöll skattepliktiga tjänster, RÅ 1992 not. 210. Vid tillämpningen av detta rättsfall måste EG-domstolens dom C-2/95, Sparekassernes Datacenter, beaktas. Av EG-domstolens dom framgår att tjänstens natur ska vara det avgörande och inte att tjänsten utförs av viss typ av företag eller att rättsförhållandet föreligger med slutlig kund.

Betalningsförmedling

SRN har prövat frågan om undantaget är tillämpligt för tjänster som tillhandahålls av Bankgirocentralen. I förhandsbesked 1997-11-13 har nämnden med hänvisning bl.a. till EG-dom C-2/95, Sparekassernes Datacenter, ansett att de tjänster som innefattar transfereringar av medel mellan betalare och mottagare samt service som tillhandahålls i anslutning härtill utgör sådan banktjänst som omfattas av undantaget. Detsamma gällde tillhandahållande av dataprogram, som bankkontoren kan utnyttja via sina terminaler. Uppdragsfaktureringsansågs däremot som en från själva betalningsförmedlingen klart åtskild prestation som inte kan anses som ett underordnat led i denna och vars omsättning därför inte omfattades av undantaget. Bankgirocentralen överklagade förhandsbeskedet avseende uppdragsfaktureringsansågs. RR gjorde samma bedömning som SRN såvitt avsåg uppdragsfaktureringsansågs (RÅ 1999 not. 46).

KR i Stockholm har 2004-06-15 i mål nr 4890-2000, 4891-2000, 4892-2000 och 4893-2000 ansett att moment som ingår som nödvändiga led vid överföring av medel mellan konton omfattas av undantaget. Tjänster hänförliga till framställning av uppdragsblanketter, vinnarkonto, bankstatistik och registrering av konto för överskjutande skatt är dock skattepliktiga.

**Kassaservice-
tjänster**

I ett förhandsbesked 2004-06-15 har SRN ansett att ett bolag som på uppdrag av annat bolag utför s.k. kassaservicetjänster tillhandahåller banktjänster. Tjänsterna bestod i att förmedla insättningar och uttag på bankkonton, inlösen av checkar och postgiroutbetalningar, mottagning av dagskassor, förmedling av betalningar samt kontrollräkning av kontanter.

**Förmedling av
låneansökning**

Fastighetsmäklares förmedling av låneansökningar, vilka föregåtts av viss kreditbedömning, till bank har i ett förhandsbesked inte ansetts utgöra en bank- eller finansieringstjänst enligt GML. Bolaget överklagade. RR gjorde samma bedömning som SRN och fastställde nämndens förhandsbesked, RÅ 1994 not. 13. Förhandsbeskedet är dock numera inte tillämpligt eftersom omsättning av tjänst som avser kreditförmedling är undantagen från skatteplikt. I EG-domstolens dom C-2/95, Sparekassernes Datacenter, fastslog dessutom domstolen i fråga om tolkningen av artikel 13 B d punkterna 3–5 i sjätte direktivet (motsvarande 3 kap. 9 § ML) att undantaget från skatteplikt inte är beroende av att transaktionerna utförs av en viss typ av företag.

SRN har 2004-05-25 inte ansett att tjänster i samband med kreditansökningar som tillhandshålls av ett postorderföretag utgör kreditförmedling som är undantagen från skatteplikt. Postorderföretaget öppnade inkomna ansökningar, registrerade, diarieförde samt tog fram kompletterande uppgifter. Förhandsbeskedet har överklagats av sökanden.

**Förmedling av
bostadslån**

I ett förhandsbesked 1997-01-23 har SRN ansett att hanteringen av långfristiga bostadskrediter mellan en bank och ett kreditmarknadsbolag utgjorde kreditförmedling och omfattades av undantaget för finansiella tjänster. RR gjorde en delvis annan bedömning än SRN, RÅ 1998 not. 111. RR anförde att ansökningen och förhandsbeskedet fick anses avse dels tjänster som banken A utförde åt kreditmarknadsbolaget B fram till och med beviljat kreditbelopp betalades ut, dels tjänster vid omsättning av lån eller övertagande av kredit. RR fann, i likhet med SRN, att bankens tjänster vid omsättning av lån och övertagande av krediter för vilka kreditmarknadsbolaget B var

kreditgivare utgjorde kreditförmedling. RR förklarade däremot att banken A:s omsättning av tjänster avseende arkivering av kreditakter inte var undantagen från skatteplikt enligt ML. Vad som betecknats som banken A:s efterarbete ansågs inte kunna definieras, varför förhandsbesked i denna del inte kunde lämnas. RR ändrade således förhandsbeskedet vad avsåg arkivering av kreditakter, undanröjde förhandsbeskedet till den del det avsåg annat efterarbete än arkivering av kreditakter och fastställde i övrigt förhandsbeskedet.

Valutahandel

SRN har i ett förhandsbesked 1999-04-08 ansett att undantaget från skatteplikt enligt 3 kap. 9 § ML är tillämpligt på de växlingsvinster som uppstår vid växling av valuta. SRN anförde bl.a.: ”Det tilltänkta valutabolagets verksamhet avser valutatransaktioner och omsättningarna omfattas därför av undantaget från skatteplikt för bank- och finansieringstjänster i 3 kap. 9 § ML. Det saknar för bedömningen betydelse om valutabolaget vänder sig enbart till X KB eller även till andra eller om verksamheten bedrivs genom ett handelsbolag eller ett aktiebolag.” Jfr EG-domstolens dom C-172/96, First National Bank of Chicago, vari bl.a. fråga om valutahandel på avistamarknad utgör undantagen omsättning av vara eller tjänst var föremål för bedömning.

Notariatverksamhet

Notariatverksamhet är inte undantagen från skatteplikt. Detta innebär att avgifter för depåer och för notariatförvar samt arvoden för tjänster av juridisk, ekonomisk eller teknisk karaktär, omfattas av skatteplikt. Det kan vara fråga om tjänster avseende skattekonsultation, deklARATIONER, boutredning, privat rådgivning samt övrig juridisk och ekonomisk rådgivning.

Förvaltning av lånerevers

I RÅ 1996 not. 243 avseende ett överklagat förhandsbesked har RR uttryckt att ledning för tolkning av begreppet finansieringstjänst enligt ML och GML kan hämtas från lagen (1992:1610) om kreditmarknadsbolag. Enligt den lagen anses med finansieringsverksamhet näringsverksamhet som har till ändamål att lämna eller ställa garanti för kredit, förmedla kredit till konsumenter eller medverka till finansiering genom att förvärva fordringar eller upplåta lös egendom till nyttjande. I det aktuella förhandsbeskedet ansågs sökandebolagets förvaltning av säljarreverser i fastighetsaffärer som skattepliktig omsättning. Även om tjänsten innehöll inslag som kunde falla in under begreppet finansieringsverksamhet ansågs dessa moment som underordnade led i tillhandahållandet.

**Indrivnings-
tjänster**

Skatteplikt föreligger vid utförande av inkassouppdrag för kunders räkning. Inkasseraren tillhandahåller uppdragsgivaren/borgenären en tjänst och det är omsättningen av denna som omfattas av skatteplikt. Utlägg för t.ex. expeditionsavgifter hos myndighet inräknas inte i beskattningsunderlaget.

Den ersättning gäldenären, på grund av sin betalningsförsumelse, ska betala borgenären för dennes kostnader för att erhålla betalningen ingår inte i ersättningen för den ursprungligen tillhandahållna varan eller tjänsten. Ersättningen utgör inte omsättning i ML:s mening då denna närmast har karaktär av skadestånd eller sanktion gentemot gäldenären (jfr avsnitt 7 och 12.2).

**Indrivnings-
tjänster och
administrativa
tjänster avseende
factoring**

Administrativa tjänster avseende factoring ingår inte i undantaget från skatteplikt. Med administrativa tjänster avses t.ex. bokförings- och reskontratjänster i samband med factoringen.

I dom C-305/01, MKG-Kraftfahrzeuge-Factoring, har EG-domstolen funnit att direktivet ska tolkas så att när ett factoringföretag tillhandahåller factoringtjänster genom att köpa sin kunds fordringar tillhandahåller det kunden en tjänst som i huvudsak går ut på att avlasta kunden indrivning av fordringarna och betalningsrisken.

Domstolen konstaterade att factoring ska tolkas enligt sin objektiva karaktär oavsett form av factoring. Domstolen konstaterar också att factoring med hänsyn till sin objektiva karaktär har som huvudsakligt ändamål att driva in fordringar från tredje man. En ekonomisk verksamhet, varigenom en näringsidkare köper fordringar med den kreditrisk som följer med detta och i gengäld tar ut en avgift av sina kunder, utgör inkasso i den mening som avses i artikel 13 B d 3 i sjätte direktivet.

Skatteverket har i skrivelse 2004-12-20, dnr 130 676523-04/111, kommenterat domen. Av skrivelsen framgår att om det huvudsakliga syftet med tjänsten är att tillhandahålla en administrativ tjänst samt avlasta kunden indrivning av fordringarna och betalningsrisken så är omsättningen skattepliktig oavsett om det är fråga om fakturaköp eller fakturabelåning. Detta gäller oavsett om avlastningen av betalningsrisken för fordringarna är med eller utan regressrätt. Detta gäller även om ersättningen tas ut som en minskning vid betalningen avseende kundfordringen.

I vissa fall av fakturaköp finns dock inte något tillhandahållande av någon tjänst i form av avlastning av indrivningen.

Det kan vara fallet om förfallna fakturor köps för endast en symbolisk del av nominella värdet. I dessa fall avser köpet i princip värdelösa fordringar och köparen kan inte anses tillhandahålla kunden någon tjänst i form avlastning av indrivningen och betalningsrisken.

Av skrivelsen framgår också att Skatteverket anser att om det vid fakturabelåning även föreligger en kreditgivning, som inte är underordnad administrations- och indrivningstjänsten, är denna undantagen från skatteplikt och den ränta som erhålls som ersättning ska inte beskattas. Detta gäller även om ränta tas ut som en minskning vid utbetalningen av det nominella kundfordringsbeloppet.

Förvaltning av fordringar (skuldsanering)

I ett förhandsbesked förvärvade ett bolag förfallna fordringar. Ett koncernbolags tjänster innebärande att för bolagets räkning föra förhandlingar med gäldenärer och även bevilja nya krediter hos bolaget har bedömts utgöra förvaltningstjänster som inte omfattas av undantaget i 3 kap. 9 § ML. Eventuella inslag som i mervärdesskattehänseende är att betrakta som finansiella tjänster framstår som underordnade led i förvaltningen (förhandsbesked 2001-12-05, som fastställdes 2003-11-27 av RR, RÅ 2003 not. 194).

Bankfack

Uthyrning av bankfack och andra förvaringsutrymmen omfattas inte av skattefriheten.

Andra tjänster

Skatteplikt föreligger vidare för omsättning av tjänster avseende bokföring, översättning, fotokopiering och tillhandahållande av programvara samt för kreditupplysning och allmänna administrativa tjänster. Detta gäller även då tjänsterna tillhandahålls åt ett annat finansieringsföretag. I det fall sådan tjänst tillhandahålls åt ett annat företag som ingår i samma mervärdesskattegrupp som det tillhandahållande företaget föreligger dock ingen omsättning och därmed inte skattskyldighet (jfr 6 a kap. ML och avsnitt 9.10).

Värdering av fastighet

Ett företag åtog sig att på uppdrag av en bank i samband med långivning utföra tjänster avseende värdering av fastigheter. RR ansåg att företaget utförde skattepliktiga tjänster, RÅ 1992 not. 209.

Återtagna varor

Finansieringsföretags omsättning av varor som enligt köpeavtal återtagits av företaget är skattepliktig enligt 3 kap. 24 § 3 st. ML.

Likaså är bankernas försäljning av artiklar som inköpts för försäljning till kunder skattepliktig.

35.2.2 Värdepappershandel och därmed jämförlig verksamhet

Värdepappershandel

Värdepappershandel och därmed jämförlig verksamhet är undantagen från skatteplikt. Vad som avses med sådan verksamhet framgår av 3 kap. 9 § 3 st. 1 och 2 p. ML. Med värdepappershandel och därmed jämförlig verksamhet avses enligt nämnda lagrum omsättning och förmedling av aktier, andra andelar och fordringar, vare sig de representeras av värdepapper eller ej. Förvaltning av investeringsfonder enligt lagen (2004:46) om investeringsfonder utgör också värdepappershandel.

Transaktioner/förhandlingar rörande aktier

Undantaget motsvarar undantagen i artikel 13 B d punkterna 3, 5 och 6 i sjätte direktivet. Innebörden av artikel 13 B d i dessa delar har tolkats i domarna C-2/95, Sparekassernes Datacenter (SDC), och C-235/00, CSC Financial Services. Den analys som domstolen gjorde i SDC-domen avseende överföringar och betalningar gäller i princip även handeln med värdepapper. Värdepappershandel innefattar därmed handlingar som förändrar den rättsliga och finansiella situationen mellan parterna och som kan jämföras med de handlingar som förekommer vid överföring eller betalning. Jfr SDC-domen, punkt 73, och CSC-domen, punkt 26–28. Av CSC-domen följer att uttrycket transaktioner rörande värdepapper avser transaktioner som kan skapa, förändra eller utsläcka parternas rättigheter och skyldigheter avseende värdepapper. Även uttrycket ”förhandlingar... rörande... värdepapper” har tolkats. Domstolens bedömning är att uttrycket inte avser tjänster som endast består i att tillhandahålla information om en finansiell produkt och i förekommande fall ta emot och handlägga ansökningar om att få teckna motsvarande värdepapper, utan att utfärda dessa.

Omsättning och förmedling av värdepapper

Bestämmelsen innebär att vederlag för aktier och andra värdepapper samt courtage, avgifter och provisioner som tas ut av exempelvis banker och värdepappersbolag vid handel i kommission och förmedling av värdepapper är undantagna från skatteplikt.

Lagerbolag

Försäljning av aktier medför inte skattskyldighet. Detta innebär att vederlaget för aktierna vid försäljning av ett s.k. lagerbolag genom överlåtelse av aktierna i bolaget inte medför skattskyldighet.

Förmedling av aktie i samband med börsintroduktion/nyemission	I ett förhandsbesked 1999-11-02 har SRN ansett att s.k. corporate financeverksamhet i den del den avser förmedling av aktier i samband med börsintroduktion utan eller i anslutning till nyemission utgör en enda tjänst som omfattas av undantaget i 3 kap. 9 § ML. S.k. corporate financeverksamhet innefattar ett flertal olika tjänster, som anknyter till ett bolags finansiering. RR har fastställt förhandsbeskedet, RÅ 2001 not. 23.
Garantiprovision	Investmentbanker m.fl. erbjuder tjänster i samband med nyemission och kan då bl.a. åta sig – mot en garantiprovision – att förvärva aktier som eventuellt inte blivit tecknade vid en emission. I dom 2003-12-15, RÅ 2003 ref. 94 har RR funnit att detta åtagande är en tjänst som inte är underordnad någon huvudtjänst och att den separata tjänsten inte omfattas av undantaget från skatteplikt för bank- och finansieringstjänster. Inte heller är undantaget för värdepappershandel eller därmed jämförlig verksamhet tillämpligt.
Likviditetsgarantitjänst	SRN har i förhandsbesked 2004-03-05 inte ansett att ett åtagande att, i syfte att främja likviditeten i uppdragsgivarens aktie, fortlöpande och för egen räkning ställa köp- och säljkurser avseende aktien är undantaget från skatteplikt enligt 3 kap. 9 § ML.
Incitamentsprogram för anställda	I ett förhandsbesked 2002-01-09 har ett uppdrag avseende upprättande av incitamentsprogram baserat på teckningsoptioner för de anställda varit föremål för prövning. Uppdraget omfattar fyra olika delmoment rörande bl.a. utarbetande av villkor, genomgång av formalia, värdering av optionerna samt insamling och sammanställning av information. SRN ansåg inte att de avsedda tillhandahållandena kunde anses utgöra förmedlingstjänst avseende aktier och andra värdepapper och inte heller ett led i en sådan tjänst. Tjänsten kan därmed inte omfattas av undantaget i 3 kap. 9 § ML.
Företagsöverlåtelse – förmedling av aktier och andra andelar	I ett överklagat förhandsbesked ansågs uppdrag att bl.a. finna en köpare till samtliga aktier i ett bolag som konsulttjänster i samband med företagsöverlåtelse, vilka inte omfattas av undantaget för värdepappershandel, RÅ 1994 not. 422. Utgången blev likartad i RÅ 1996 not. 84 avseende verksamhet med information och förmedling/anvisning av köpare avseende aktier som var under tvångsinlösen. I ytterligare ett förhandsbesked blev utgången likartad. SRN ansåg 1996-11-08 att en enstaka förmedling av samtliga aktier i ett företag i allt väsentligt får anses vara att bedöma som en

konsulttjänst i samband med en företagsöverlåtelse och därför inte utgör sådan värdepappershandel i form av förmedling av aktier som avses i undantagsbestämmelsen i ML.

Förmedling av aktier och andelar i fastighetsägande bolag har däremot ansetts utgöra omsättning av en enda tjänst som omfattas av undantaget (förhandsbesked 2001-06-18).

Även i ett förhandsbesked 2002-01-09 har SRN kommit fram till att ett företagsförsäljningsuppdrag som inkluderar att biträda vid försäljning av aktier eller andra andelar, genom att finna köpare till och genomföra försäljning av aktier/värdepapper för uppdragsgivarens räkning, omfattas av undantaget från skatteplikt. Vid utförandet av uppdraget upprättas normalt prospekt/försäljningsmemorandum samt utförs regelmässigt värdering, företagsanalys och affärsstrukturering.

KR i Stockholm, i likhet med LR, har också kommit fram till att ett värdepappersbolag som handhaft överlåtelsen av aktierna i ett bolag omfattas av undantaget för förmedling av aktier. I tjänsten har ingått att ta fram ett informationsmemorandum över bolaget, att identifiera potentiella köpare och förhandla med dem samt att genomföra försäljningen. (KR i Stockholm 2002-08-29, mål nr 5796–5797-2000).

Förmedling av räntebärande instrument och s.k. market makertjänster

I anslutning till uppdrag att förmedla räntebärande instrument från emittent till placerare, vilket omfattas av undantaget från skatteplikt (jfr RÅ 2001 not. 23), tillhandahålls även tjänster innebärande att fortlöpande ange köpräntor på andrahandsmarknaden och, när bolagets eget innehav gör det möjligt, även ange säljräntor samt ange dessa i Reutersystemet eller motsvarande informationssystem. RR konstaterade i dom 2004-11-29, RÅ 2004 ref. 100, att det förhållandet att en emittent är beredd att betala ersättning till bolaget för att bolaget upprätthåller en andrahandsmarknad inte kan anses innebära att denna ersättning utgör vederlag för bolagets skattefria omsättning av värdepapper. Tillhandahållandet ansågs inte utgöra en tjänst avseende värdepappershandel eller därmed jämförlig verksamhet. Inte heller ansågs åtagandet utgöra en bank- och finansieringstjänst.

Tjänst utförd av elektronisk handelsplats (börs)

En tjänst avseende värdepapper som medför en rättslig och finansiell förändring avseende situationen mellan parterna omfattas av undantaget från skatteplikt. Om en elektronisk handelsplats tillhandahåller en tjänst som innebär att värdepapper omsätts och erhåller ersättning för denna specifika tjänst är tjänsten undantagen från skatteplikt enligt 3 kap. 9 § ML.

**Tjänst avseende
kontoföring av
finansiella
instrument**

Undantaget omfattar dock inte tillhandahållande av information elektroniskt.

En central värdepappersförvarare, dvs. ett företag som har auktorisation att kontoföra finansiella instrument i avstämningsregister (jfr lag (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument), kan tillhandahålla tjänster som omfattas av undantaget från skatteplikt. Tjänster som tillhandahålls till emittent (dvs. avstämningsbolag) och som säkerställer att ägaromregistrering/överföring sker mellan vp-konton i avstämningsregister eller att registrering sker vid emission anses omfattas av undantaget i 3 kap. 9 § ML. Detta eftersom tjänsten medför en rättslig och finansiell förändring avseende det aktuella värdepappret. Däremot omfattas inte tjänst avseende uppdatering av aktieägarbok av undantaget.

Undantaget omfattar även registreringstjänster som innebär att rättigheter eller skyldigheter avseende värdepapper skapas, förändras eller utsläcks.

Tjänster till s.k. kontoförande institut (dvs. den som av en central värdepappersförvarare medgetts rätt att vidta registreringsåtgärder i avstämningsregistret) omfattas också av undantaget när tjänsten omfattar ett ansvar för förändringen av den rättsliga och finansiella ställningen avseende värdepappret (jfr EG-domarna C-235/00, CSC Financial Services och C-2/95, Sparekassernes Datacenter, samt RÅ 1999 not. 46 Bankgirocentralen).

**Förmedling av
köp och säljorder,
courtagedelning**

RR har i domar 2003-11-18, RÅ 2003 ref. 72 och RÅ not. 189-190, bedömt frågan om skatteplikt för tjänster som går ut på att mot ersättning, vanligen i form av andel i courtage, förmedla kunders köp- och säljorder avseende värdepapper till ett värdepappersbolag (tidigare benämnda fondkommissionär) som därefter utan medverkan av förmedlaren genomför transaktionerna. RR fann att sådana förmedlingstjänster oavsett att åtagandet var förbundet med en viss kreditrisk inte omfattades av undantaget från skatteplikt i 3 kap. 9 § ML eller motsvarande bestämmelse i sjätte direktivet.

**Förmedling av
obligation**

I en skrivelse 1999-12-27, dnr 2546-99/120, har RSV ansett att ersättning från Riksgäldskontoret till återförsäljare av premieobligationer omfattas av undantagsbestämmelserna för förmedling av värdepapper.

Tjänst avseende förmedling av fondandel och information

Ett bolags internetbaserade tjänster till ett fondbolag, vilket är ett aktiebolag som fått tillstånd att utöva förvaltning av en värdepappersfond och försäljning och inlösen av andelar i fonden, har bedömts i ett förhandsbesked 2000-12-21. Fråga var dels om tjänst rörande information skulle bedömas som en fristående tjänst, dels om tjänst rörande förmedling av fondsparares köp och försäljning (inlösen) av fondandelar skulle utgöra från skatteplikt undantagen värdepappershandel enligt ML. SRN bedömde informationstjänsten som en fristående tjänst som inte omfattas av något av undantagen i ML och genomförandet av förmedling av fondandelar som en från skatteplikt undantagen tjänst.

Förvaltning av kapital

Ett överklagat förhandsbesked rörde frågan om ett bolag A bedrev värdepappershandel eller därmed jämförlig verksamhet. Bolaget förvaltade på uppdrag av kund visst av denne avsatt kapital genom placering i olika slag av värdepapper. Enligt kundens riktlinjer ägde A på eget initiativ och utan samråd med kunden göra ny- eller omplaceringar av kapitalet. Förvaltade värdepapper förvarades i depå hos bolaget B, systerbolag till A, som också verkställde köpen och försäljningarna. Kunden skulle till A eller annan utöver visst avtalat arvode – om ej annat avtalats – erlagga avgifter i form av courtage och andra transaktionskostnader. SRN ansåg inte att bolaget A:s tjänster var undantagna från skatteplikt. Att det i bolagets uppdrag ingår att utan vidare direktiv från kunden ge köp- och säljorder till fondkommissionären kan varken anses som omsättning eller förmedling av värdepapper i nu angiven bemärkelse. Enligt nämndens mening har de tjänster som bolaget tillhandahåller i stället närmast karaktär av analys- och rådgivningstjänster. Sådana tjänster är enligt vad som ovan anförts inte undantagna från skatteplikt. För denna bedömning saknar det betydelse hur provisionen beräknas. RR instämde i SRN:s bedömning och fastställde det överklagade förhandsbeskedet, RÅ 1993 not. 71.

I ett förhandsbesked 1997-02-05 hänvisade SRN till RÅ 1993 not. 71 ovan och ansåg att sökandebolagets omsättning var skattepliktig. Omständigheterna i det aktuella ärendet var följande. Sökandebolaget A ingår i en koncern. Ett koncernbolag, B, vill att A ska förvalta visst kapital genom att verkställa köp och försäljningar av i Sverige utgivna penning- och kapitalmarknadsinstrument som statsskuldväxlar, obligationer, certifikat m.fl. instrument samt derivatinstrument i form av bl.a. terminer och optioner avseende nämnda instrument. Handeln ska ske i B:s namn och äganderätten till värde-

papperen tillkommer B. Nämnden ansåg att den tjänst som A ska tillhandahålla B i allt väsentligt är av samma slag som en sådan tjänst som bedömdes i RÅ 1993 not. 71, dvs. en analys- och rådgivningstjänst. RR fastställde förhandsbeskedet genom dom 1998-12-14, RÅ 1998 not. 249.

Kapitalförvaltningsuppdrag har även varit föremål för prövning av RR i ett överklagat förhandsbesked 2001-05-08. Uppdraget i det aktuella fallet grundar sig på en uppdragsbeskrivning som kunden medverkar till att utforma. Vidare utformas bl.a. direktiv för kortsiktig handel och beslut om uppdragen avseende långsiktiga placeringar fattas av en kommitté. Avgiften bestäms i förhållande till förvaltad kapital. Enligt det av RR i dom 2003-11-04, RÅ 2003 not. 178, fastställda förhandsbeskedet ska uppdraget anses utgöra en enda tjänst som inte omfattas av undantaget i 3 kap. 9 § ML.

Förvaltning av investeringsfonder

Bestämmelsen i 3 kap. 9 § 2 st. 2 p. ML innebär att förvaltningsarvoden som tas ut vid förvaltning av investeringsfonder är undantagna från moms.

Investeringsfond – administration

I dom 2003-11-05 av RR, RÅ 2003 not. 179, angående ett överklagat förhandsbesked från 2002-04-29 har ett bolags tjänster till fondbolag avseende administration avseende fondbolagets förmögenhetsförvaltning av värdepappersfonder inte ansetts omfattas av undantaget för förvaltning av investeringsfonder (då benämnda värdepappersfonder).

I ett förhandsbesked 2003-06-18 har SRN prövat ett liknande ärende. Tjänsterna avsåg här fondredovisning, finansiell information samt kvalitetssäkring och ansågs inte omfattas av undantaget för förvaltning av investeringsfonder (värdepappersfonder). Detta förhandsbesked har överklagats av sökanden.

SRN har i förhandsbesked 2004-10-05 ansett att ett bolags åtagande enligt avtal om kapitalförvaltning och serviceavtal utgör två klart särskiljbara delar av bolagets prestation. Den del som omfattas av serviceavtalet ansågs inte undantagen från skatteplikt enligt 3 kap. 9 § 3 st. 2 p. ML.

I ett förhandsbesked 2003-01-09 har SRN prövat en fråga om de olika avgifter (fondavgift, försäljningsavgift, extra avgift) som ett kapitalförvaltande bolag betingade sig från kunderna och från de värdepappersfonder som det förvaltar, var undantagna från skatteplikt enligt 3 kap. 9 § ML.

SRN beslutade att fondavgiften, som enligt ansökningen tas ut av fondbolaget med högst 1,25 % av fondens värde, avser en

sådan förvaltningstjänst som är undantagen från skatteplikt enligt 3 kap. 9 § 2 st. 2 p. ML. För momsfrihet krävs dock att bolaget får Finansinspektionens tillstånd att såsom fondbolag utöva fondverksamhet.

Försäljningsavgiften, som tas ut av kunden/fondandelsinnehavaren med högst 2 % av andelens värde vid försäljning, avser tjänster i form av försäljning av andelar i värdepappersfonder. Detta är sådan värdepappershandel som omfattas av undantaget från skatteplikt enligt 3 kap. 9 § 1 st. ML. Den extra avgift som tas ut av kunder/fondandelsinnehavare, enligt fondbolagets särskilda förvaltningsmodell tillämpad på önskemål om placeringsstrategi, omfattas däremot inte av undantaget enligt nämnden. Denna tjänst utgör en rådgivningstjänst, som inte omfattas av bolagets fondförvaltning, och som inte kan hänföras till sådan bank- och finansieringstjänster som avses i 3 kap. 9 § ML.

I ett annat förhandsbesked 2003-06-18 har ett svenskt fondbolags förvärv av förvaltartjänster från utländsk förvaltare bedömts utgöra omsättning och förvärv av en tjänst som undantas från skatteplikt enligt 3 kap. 9 § 3 st. 2 p. ML.

35.3 Undantag för försäkringstjänster

Enligt 3 kap. 10 § ML undantas omsättning av försäkrings- och återförsäkringstjänster från skatteplikt. Med försäkringstjänster förstås enligt 3 kap. 10 § ML även tjänster som tillhandahålls av försäkringsmäklare eller andra förmedlare av försäkringar och som avser försäkringar eller återförsäkringar.

Försäkringsföretagen tillhandahåller även ett antal andra fristående tjänster, för vilka skatteplikten får bedömas från fall till fall. Det kan vara fråga om olika administrativa eller finansiella tjänster, databehandling, skadereglering m.m. Om en sådan tjänst skulle ingå som ett naturligt och underordnat led i en tillhandahållen försäkringstjänst omfattas den dock av undantaget från skatteplikt. I annat fall blir försäkringsbolaget skattskyldigt om det tillhandahåller en skattepliktig tjänst. Detta kan vara fallet då ett försäkringsbolag tillhandahåller datatjänster, arbetskraft, administrativa tjänster, m.m.

I ett förhandsavgörande 1999-02-25 har EG-domstolen i målet C-349/96, Card Protection Plan, uttalat beträffande undantaget för försäkringstransaktioner att artikel 13 B a i sjätte direktivet ska tolkas så ”att en skattskyldig som inte är försäkringsgivare och som inom ramen för en kollektiv försäkring som han har

Försäkrings- transaktioner

tecknat, ger sina kunder, som utgör försäkringstagarna, ett försäkringsskydd genom att anlita en försäkringsgivare som svarar för försäkringsrisken, utför en försäkringstransaktion i den mening som avses i nämnda bestämmelse. Uttrycket försäkring i denna bestämmelse innefattar de verksamhetsklasser avseende räddningsservice som återges i bilagan till rådets första direktiv 73/239/EEG av den 24 juli 1973 om samordning av lagar och andra författningar angående rätten att etablera och driva verksamhet med annan direktförsäkring än livförsäkring, i dess lydelse enligt rådets direktiv 84/641/EEG av den 10 december 1984”.

Domstolen uttalade vidare att det ankommer på den nationella domstolen att bedöma om transaktionen ska anses bestå av två fristående tjänster eller om den ena ”utgör den huvudsakliga tjänsten i förhållande till vilken den andra tjänsten är underordnad, så att den senare skattemässigt ska behandlas på samma sätt som den huvudsakliga tjänsten”.

Slutligen uttalade domstolen att artikel 13 B a i sjätte direktivet ska tolkas så att ”en medlemsstat inte får begränsa räckvidden av undantaget för försäkringstransaktioner till att endast avse sådana tjänster som utförs av de försäkringsgivare som enligt den nationella rätten tillåts att bedriva försäkringsverksamhet”.

Completion bonds

SRN har i ett förhandsbesked 1999-10-01 prövat huruvida en verksamhet att sälja s.k. completion bonds (”färdigställandegaranti”) är en skattepliktig verksamhet enligt ML. Verksamheten beskrevs som en form av åtagande enligt vilket sökandebolaget garanterar sina kunder – filmproducenter m.fl. aktörer inom filmbranschen – att en viss film som åtagandet avser ska bli färdig inom en viss tid och till en viss, angiven kostnad. Bolaget följer inspelningen av filmen dagligen, genom olika rapporteringssystem, och kan självständigt fatta beslut om åtgärder av olika slag för att uppfylla åtagandet. Fråga var huvudsakligen om sökanden kunde anses omsätta försäkringstjänster. SRN ansåg att verksamheten inte kunde hänföras till undantaget i 3 kap. 10 § ML och att omsättningen inte heller enligt någon annan bestämmelse i ML var undantagen från skatteplikt. SRN åberopade EG-domstolens dom C-349/96, Card Protection Plan, och hänvisade till vad man där anfört angående begreppet försäkringstransaktioner: att sådana enligt en allmän uppfattning kännetecknas av att en försäkringsgivare åtar sig att, mot förskottsbetalning av en premie, tillhandahålla försäkringstagaren den prestation som parterna kom överens om när avtalet ingicks, för det fall försäkringsrisken skulle förverkligas.

Kompensation för fordran i konkurs

RSV har i en skrivelse, 1999-09-01, dnr 7606-99/120, behandlat frågan om virkesleverantörer, som hade fordran i en konkurs och erbjöds full kompensation av en tredje part (en intresseorganisation) mot villkor att leverantören överlät sin fordran för en krona och även ansökte om medlemskap i intresseorganisationen. Frågan var dels om det förelåg en konstaterad kundförlust för virkesleverantören, se vidare avsnitt 12.6, dels om betalningsströmmen skulle anses som en försäkringsersättning som omfattas av bestämmelserna i 3 kap. 10 § ML. En försäkringstjänst enligt 3 kap. 10 § ML ansågs inte föreligga.

Drift- och administrativa tjänster

RR fastställde 1997-06-16, RÅ 1997 ref. 42, ett förhandsbesked. RR ansåg, i likhet med SRN, att ett försäkringsbolags åtagande att bedriva ett annat försäkringsbolags försäkringsrörelse var en tjänst avseende drift och administration av verksamhet och inte en försäkringstjänst enligt 3 kap. 10 § ML.

RR motiverade sitt ställningstagande med att undantaget i 3 kap. 10 § ML från skatteplikt gäller endast ”försäkringstjänster” och att det synes stå bäst i överensstämmelse med vanligt språkbruk att använda detta uttryck som beteckning på sådana tjänster som försäkringsgivaren tillhandahåller direkt till försäkringstagaren. RR ansåg vidare att förarbetena till ML inte ger stöd för att uppfatta anknytningen till begreppet försäkringsrörelse som en utvidgning i förhållande till vad som nu sagts utan pekar snarare på att anknytningen har gjorts i preciserande och begränsande syfte.

Annat försäkringsbolags verksamhet

Tjänst att bedriva ett annat försäkringsbolags verksamhet har också prövats av EG-domstolen i målet C-240/99, Skandia. Av domen framkommer att ett försäkringsbolags åtagande att, mot det vederlag som utgör en marknadsmässig ersättning, bedriva ett annat helägt försäkringsbolags verksamhet, vilket fortsätter att ingå försäkringsavtal i eget namn, inte utgör en försäkringstransaktion i den mening som avses i artikel 13 B a i sjätte direktivet.

Skadereglering m.m.

Ett företag som åtar sig att på uppdrag från försäkringsbolag eller försäkringsmäklare, göra tekniska undersökningar, värderingsuppdrag eller skaderegleringar, tillhandahåller skattepliktiga tjänster. EG domstolen har i mål C-8/01, Taksatorringen, funnit att artikel 13 B a i sjätte direktivet ska tolkas på så sätt att värdering av motorfordonsskador som en dansk sammanslutning, Taksatorringen, vars medlemmar är försäkringsbolag, utför på medlemmarnas vägnar varken utgör försäkringstransaktioner eller närstående tjänster som utförs av en försäkringsmäklare eller en försäkringsagent.

Varor som övertagits vid skadereglering	Försäkringsföretags omsättning av varor som övertagits i samband med skadereglering är skattepliktig enligt 3 kap. 24 § 3 st. ML. Försäkringsföretaget har dock ingen avdragsrätt för ingående moms när det tar över varan.
Underordnat led	Försäkringar som ingår som underordnat led i annat tillhandahållande se avsnitt 12.4.
Förmedling	Som ovan nämnts kan även andra förmedlare av försäkringar än försäkringsmäklare anses utföra försäkringstjänst som är undantagen från skatteplikt. Det kan här vara fråga om t.ex. återförsäljare av varor som förmedlar en försäkring avseende den försålda varan. Av avgörande betydelse är att tjänsten ska avse åstadkommande av ett försäkringsavtal mellan huvudmannen och en försäkringstagare.
Försäkringstjänst resp. försäkringsförmedling	<p>I RÅ 1995 not. 105 fastställde RR ett överklagat förhandsbesked angående skatteplikten vid omsättning av en försäkringsförmedlares tjänster.</p> <p>RR:s majoritet gjorde samma bedömning som SRN:s majoritet. Detta innebar att majoriteten ansåg att undantaget för försäkringstjänster är tillämpligt på dels de tillhandahållanden som avser försäljning av försäkringar, dels de som avser besiktningar utförda antingen som underlag för premiesättning m.m. innan kunden fått teckna försäkring, eller som t.ex. på grund av ändrade riskförhållanden, avser en bedömning av om ett tillfredsställande försäkringsavtal föreligger.</p> <p>Besiktningar som utförs i rent skadeförebyggande syfte och sådan skadereglering som avser sanering och reparation för att åtgärda viss typ av skada omfattas däremot inte av undantaget och är således skattepliktiga.</p> <p>I förhandsbeskedet drog SRN upp vissa riktlinjer för vad som bör anses utgöra försäkringstjänster. Det gällde både tjänster tillhandahållna av försäkringsgivare och förmedlares tjänster. Dessa riktlinjer har RR, i och med ovanstående dom, godtagit.</p> <p>Beträffande försäkringsgivare menade SRN att försäkringar, antingen direktförsäkringar eller återförsäkringar, dvs. koncessionspliktiga tjänster, är att hänföra till försäkringstjänster. I sådana tjänster får även anses ingå s.k. beståndsvård, dvs. inspektioner av försäkringsobjekt för att hålla skaderisken nere och biträde till kunden vid skada m.m. Vidare får anses ingå inspektion och åtgärdande av skada vid inträffat försäkringsfall.</p>

Beträffande försäkringsmäklare och annan förmedlare av försäkringar (t.ex. bank eller bilhandlare som har samarbetsavtal med försäkringsbolag) anförde SRN bl.a. följande:

”Såvitt gäller försäkringsmäklares tjänster får det anses klart att skattefriheten enligt ML inte är avsedd att gälla tjänster som tillhandahålls utan samband med försäkringsmäklarverksamhet. En naturlig avgränsning synes därför vara att till skattefria tjänster enligt ML hänföra sådana tjänster som ingår i en verksamhet på vilken den ovannämnda lagen om försäkringsmäklare är tillämplig.

Övervägande skäl talar för att behandla även tjänster som utförs av andra förmedlare av försäkringar efter samma grunder. Även anvisningstextens ordalydelse ”förmedlare av försäkringar”, tyder på att avsikten har varit att undanta endast tjänster avseende själva förmedlingen av försäkringsavtalen. Tjänster som inte syftar till att sluta sådana avtal skulle därmed vara uteslutna från skattefriheten.”

SRN ansåg således att försäkringsmäklares förmedling av direktförsäkringar kan anses som försäkringstjänst. Även riskanalyser och rådgivning av juridisk och ekonomisk natur som denne utför i en upphandlingssituation eller under ett försäkringsavtals löptid på grund av förändringar i försäkringsobjektet, försäkringstagarens risksituation m.m., samt inspektioner i samband med förnyelse eller omskrivning av ett försäkringsavtal får anses utgöra försäkringstjänst. Motvarande bör gälla för annan förmedlare av försäkringar.

Utanför försäkringstjänstområdet faller däremot rent skadeförebyggande åtgärder, t.ex. installation av larm, inspektioner för att förhindra skada och åtgärder som avser t.ex. reparations- och byggnadsverksamhet, samt åtgärder som avser att återställa försäkringsobjektet i oskadat skick, då dessa tjänster tillhandahålls av försäkringsmäklare eller annan förmedlare av försäkringar.

Telefonförsäljning

SRN ansåg i ett förhandsbesked 1999-06-18 att telefonförsäljning av försäkringar ska ses som en försäkringstjänst. Sökandebolaget skulle för försäkringsbolags räkning bedriva telefonförsäljning av försäkringar. SRN gjorde följande bedömning. ”Syftet med den i ärendet aktuella tjänsten avseende telefonförsäljning av försäkringar är att sluta försäkringsavtal mellan försäkringsbolaget och en försäkringstagare.”

SRN har i ett förhandsbesked 2004-03-23 ansett att bl.a. telemarketingförsäljning av livförsäkringar enligt uppdragsavtal med ett försäkringsbolag utgör försäkringsförmedling. Förhandsbeskedet har överklagats av Skatteverket.

**Administrations-
tjänster**

I ett förhandsbesked 1996-05-14 hänvisade SRN till det ovan refererade förhandsbeskedet, RÅ 1995 not. 105, och ansåg att de tjänster som sökandebolaget tillhandahöll sina lokala försäkringsbolag inte kunde ses som förmedling av försäkring eller som ett underordnat led i en sådan förmedling. Enligt nämnden tillhandahölls tjänsterna de lokala bolagen för att de skulle bedrivas effektivt och på ett likartat sätt och var i allt väsentligt att anse som administrationstjänster.

Fondförsäkring

I ett förhandsbesked 1998-05-14 har SRN ansett att placeringstjänst av fondförsäkring inte kan hänföras till undantaget för försäkringstjänster eller till något annat undantag från skatteplikt enligt ML. Sökandebolaget bedrev verksamhet avseende rådgivning om och förmedling av placeringar av s.k. fondförsäkringar. I denna försäkringsform är det försäkringsstagaren som bestämmer i vilka av tillgängliga värdepappersfonder som försäkringskapitalet ska placeras. Försäkringsstagaren uppdrar åt sökandebolaget att för deras räkning göra de placeringar och omplaceringar av försäkringskapitalet som bedöms vara tillämpliga, alternativt kan sökandebolaget anlita extern fondförvaltare som genomför sådana omplaceringar. SRN ansåg att sökandebolaget tillhandhåller försäkringsstagarna något som närmast kan betraktas som en analys- och rådgivningstjänst avseende fondplacering.

SRN har i ett förhandsbesked 2003-10-02 ansett att ett bolag som, i enlighet med försäkringstagares fondbytesfullmakt, anvisar placeringar respektive omplaceringar av försäkringskapitalet till visst försäkringsbolags värdepappersfonder inte utför omsättningar som ska undantas från skatteplikt enligt 3 kap. 10 § ML. Förhandsbeskedet överklagades av sökanden. RR gjorde 2004-12-23, mål nr 7469-03, samma bedömning som SRN och fastställde förhandsbeskedet.

SRN har även i ett förhandsbesked 2004-10-05 ansett att tillhandahållande av en fondförsäkring i form av en fondportfölj inte omfattas av undantaget i 3 kap. 10 § ML. Genom att, mot en extra årlig avgift, välja en färdig fondportfölj uppdrar försäkringstagaren åt försäkringsbolaget att göra de placeringar och omplaceringar som bedöms lämpliga.